

2021-10-15
U2021/04091**Utbildningsdepartementet**Centrala studiestödsnämnden
851 82 Sundsvall

Uppdrag att ta fram en ny modell för beräkning av räntan på studielån

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Centrala studiestödsnämnden (CSN) att ta fram en ny modell för beräkning av räntan på studielån. Utgångspunkter för uppdraget är följande.

1. Statens samtliga kreditförluster på studielån tagna efter 1988 ska finansieras via låntagarnas ränta,
2. den nya räntan bör fortsatt bygga på statens upplåningskostnad, på samma sätt som sker i dag, med ett påslag för att finansiera kreditförlusterna. Räntan baserad på statens upplåningskostnad och påslaget ska sättas ned med 30 procent för att motsvara det skatteavdrag för räntor som finns inom skattelagstiftningen.
3. låntagarnas ökade kostnad för lånet bör efter ansökan i vissa fall kunna tas ut genom att en ny återbetalningstid beräknas, och
4. den nya räntemodellen ska tillämpas för beräkning av räntan för budgetåret 2023.

Bakgrund

Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 15 s. 26 f.) aviserat att räntan på studielån bör reformeras.

Studielånens kreditförluster finansieras i dag genom anslag på statens budget. Det innebär att räntan på studielån är subventionerad på så sätt att staten

inte tar betalt för den förväntade förlust som följer med kreditrisken i lånen, utan endast för statens upplåningskostnad. Räntan är också nedsatt med 30 procent för att motsvara det skatteavdrag för räntor som finns inom skattelagstiftningen.

Regeringen har i ovan nämnd proposition bedömt att det är rimligt att räntan på studielån reformeras så att den täcker de kreditförluster som uppstår och beräknas för samtliga lån. Enligt dagens värderingsmodell utgör till exempel en tredjedel av den förväntade förlusten en subvention till låntagare som missköter sin återbetalning och därmed inte fullföljer sina förpliktelser enligt lånevillkoren.

En ny räntemodell innebär att samtliga låntagare med lån efter 1988, dvs. såväl befintliga som kommande låntagare, betalar ett påslag på räntan som finansierar både kommande och äldre kreditförluster. Därigenom blir studielånet mer överensstämmande med budgetlagens bestämmelser om statlig utlåning. Samtidigt kommer räntan för dem som betalar tillbaka på studielånet förbli betydligt lägre än andra räntor eftersom räntan fortsatt bör baseras på statens upplåningskostnader. Tillsammans med systemets omfattande trygghetsregler kommer den fortsatt låga räntan vara viktiga delar av dagens generösa studiemedelssystem.

För att en ny beräkning av ränta på studielån ska kunna tillämpas från och med budgetåret 2023 krävs det att CSN närmare analyserar förutsättningarna för detta och lämnar förslag på hur den nya modellen bör konstrueras.

Närmare om uppdraget

I dag beräknas låntagarnas ränta på studielån utifrån ett genomsnitt av statens upplåningskostnad tre år tillbaka i tiden. Räntan sätts sedan ned med 30 procent för att ersätta skatteavdraget inom skattelagstiftningen. Principen om att räntan sätts ned för att motsvara skatteavdraget ska kvarstå.

Enligt 4 kap. 6 § studiestödslagen (1999:1235) medges endast i vissa särskilda fall att en ny återbetalningstid beräknas för låntagaren, exempelvis om låntagaren haft nedsättning av sitt årsbelopp de senaste tre åren. En utgångspunkt för en ny räntemodell bör vara att låntagare som inte har en maximalt fastställd återbetalningstid bör kunna välja om den ökade lånekostnaden ska avspeglade sig i en förlängd återbetalningstid eller i ett förhöjt årsbelopp.

Under 2021 har det fattats beslut om att bland annat den övre åldersgränsen för rätt till studiemedel höjs från 56 år till 60 år samt att återbetalningsreglerna för studiemedel ändras med motsvarande antal år. De nya bestämmelserna tillämpas för studier som bedrivs fr.o.m. 2022. Någon större översyn av återbetalningssystemet bör därför inte vara aktuell inom ramen för uppdraget. Den nya lydelsen av 4 kap. 4 § studiestödslagen om att återbetalningstiden ska vara maximalt 25 år eller det lägre antal år som återstår till utgången av det år då låntagaren fyller 64 år ska därför kunna kvarstå.

CSN ska i uppdragets konsekvensanalys särskilt belysa konsekvenserna för låntagarna. I uppdraget ingår även att lämna nödvändiga författningsförslag.

Vid genomförande av uppdraget ska CSN, i de delar som rör statlig utlåning och hantering av kreditförluster, samverka med Riksgäldskontoret och hämta in synpunkter från Ekonomistyrningsverket.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). En delredovisning som innehåller eventuella författningsförslag och konsekvenser för låntagarna ska lämnas senast den 1 februari 2022. CSN ska slutredovisa uppdraget senast den 15 april 2022.

Myndigheten ska löpande hålla departementet informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

På regeringens vägnar

Matilda Ernkrans

Peter Edman

Kopia till

Ekonomistyrningsverket
Riksgäldskontoret